

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 12/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om ett förvaltningsförsök i Kajanaland

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 12 december 2005 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om ett förvaltningsförsök i Kajanaland (RP 215/2005 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 22/2006 rd) har bifogats detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- utvecklingschef Teemu Eriksson, inrikesministeriet
- valchef, konsultativ tjänsteman Arto Jääskeläinen, justitieministeriet
- chefsjurist Heikki Harjula, Finlands Kommunförbund
- landskapsdirektör Hannu Leskinen, Samkommunen Kainuun maakunta
- professor Olli Mäenpää
- professor Kaarlo Tuori.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en ändring av lagen om ett förvaltningsförsök i Kajanaland. Bestämmelserna om landskapsfullmäktige i Kajanaland och om val av fullmäktige ändras på så sätt att antalet ledamöter i landskapsfullmäktige bestäms enligt kommunallagen, kommunvisa kvoter frångås vid landskapsval och val hålls med hela försöksområdet som en enda valkrets och i tillämpliga delar enligt bestämmelserna om kommunalval. Rätten att förhandsrösta utvidgas till att gälla på alla förhandsröstningsställen i hem-

landet. I samband med ändringen av valsättet föreslås lagen få en bestämmelse om grunderna för finansieringen av landskapsförvaltningen. Landskapsförvaltningen blir dessutom skyldig att planera de åtgärder som behövs för att täcka eventuella underskott.

Bestämmelserna om Vaala kommuns medverkan i landskapsförvaltningen och om förvaltningen av Kajanalands utvecklingspengar föreslås bli uppdaterade.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Förvaltningsförsöket i Kajanaland inleddes i början av 2005 och det första landskapsvalet hölls i oktober 2004. Valsystemet har visat sig vara rätt problematiskt bl.a. därför att det är invecklat. Exempelvis blir inte nödvändigtvis en enda av kandidaterna på den kandidatlista som fått mest röster av kommuninvånarna vald till landskapsfullmäktige. I likhet med grundlagsutskottet anser förvaltningsutskottet att ett sådant valsystem baserat på den gällande lagen inte bidrar till att närma landskapsförvaltningen till kommuninvånare eller få invånarna mer övertygade om sina möjligheter till medinflytande och påverkan.

Regeringen föreslår att valsystemet för landskapsval i Kajanaland ska göras tydligare genom att den kommunvisa kandidatuppställningen och de kommunvisa kvoterna i valet av landskapsfullmäktige slopas. Samtidigt föreslås att antalet ledamöter i landskapsfullmäktige i Kajanaland höjs från det nuvarande trettionio till femtionio. I och med att landskapsfullmäktigeledamöterna blir fler minskar sannolikheten avsevärt för att en kommun inom försöksområdet inte har någon ledamot alls i landskapsfullmäktige. Ett ökat antal fullmäktigeledamöter förbättrar också små gruppers chanser att få in sina företrädare i fullmäktige vid landskapsval. I varje grupp ska de kandidater som fått mest röster bli invalda.

Om valsystemet ändras enligt lagförslaget, blir det lättare att förstå och förbättrar invånarnas möjligheter till medinflytande och påverkan, konstaterar utskottet. Kandidatuppställningen i landskapsval blir också enklare om man helt och hållet övergår till ett system med en enda valkrets.

Antalet landskapsfullmäktigeledamöter, valsystemet och finansieringsarrangemangen mellan kommunerna och landskapsförvaltningen ut-

gör en helhet. Som kompensation för ändringen av valsystemet är det därför nödvändigt att i lagen införa en bestämmelse om grunderna för finansiering av landskapsförvaltningen.

När det gäller grunderna för finansieringen mellan landskapsförvaltningen och kommunerna i försöksområdet föreslås bestämmelser enligt vilka finansieringen i grundavtalet ska anges som en lika stor andel för alla kommuner av kommunens inkomster enligt grundavtalet eller som en lika stor summa per invånare. I ekonomiskt hänseende skyddar bestämmelsen försöksområdeskommunerna mot landskapet genom att landskapet inte ensidigt kan besluta påföra kommunen ett större ansvar för finansieringen av den service som avses i 23 § i försökslagen. Nu anges finansieringen i grundavtalet som en andel av respektive kommuns inkomster, så i sak ändrar bestämmelsen inte på det rådande läget.

Utskottet fäster uppmärksamhet vid uppföljningen av förvaltningsförsöket i Kajanaland bl.a. med tanke på kommunernas självstyrelse samt utvecklingen av den allmänna kommun- och servicestrukturen.

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning anser utskottet att propositionen är behövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Lagstiftningsordning

I enlighet med grundlagsutskottets utlåtande kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår förvaltningsutskottet

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 8 juni 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Veijo Puhjo /vänst
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Nils-Anders Granvik /sv
Lasse Hautala /cent
Rakel Hiltunen /sd
Hannu Hoskonen /cent

Jyrki Kasvi /gröna
Esko Kurvinen /saml
Lauri Kähkönen /sd
Heli Paasio /sd
Ahti Vielma /saml
Tuula Väättäin /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.